

Tabla de materii

CUVÎNT ÎNAINTE	8
INTRODUCERE	11
PREVIRE ASUPRA ISTORIEI ANATOMIEI ARTISTICE	15-38
<p>Prevedea ascendenței la plastică este legată de influența marilor săi medici, Aristotelul, Ptolemeu, - Leonardo da Vinci, întreprinderii anatomiei artistice, - Tratamentele de anatomie medicală venise cu studii precise anatomii artistice, - Vesalius, Albrecht - Studiul anatomiei plastice de pe altar: Hieronimus Goltzi, Schiagi: esențialele de pe altar și după natură, - Durer și studiul morfologiei exterioare a corpului, - Metoda antropologică: P. Campen, - Metoda morfologică în anatomia artistică: Goody, Müller.</p>	
CONSTRUCȚIA CORPULUI	39-130
SCHIȚUTUL: FUNCȚIUNEA ARHITECTONICĂ ȘI PLASTICĂ	41
<p>Funcțiunea arhitectonică a schițutului este să se stabilească formele corpului, - Funcțiunea plastică a schițutului: participarea sa la modelajul exterior al corpului, Studiul construcției corpului se bazează pe cunoașterea raportelor scheletului în suprafață.</p>	
Raportele scheletice	41
<p>Raportele trunchiului: coloana vertebrală (42) - Raportele brațului (47) - Raportele mâinii: articulații a gâtului (48) - Raportele membrului superior: Costura scapulară (49) - Raportele înaltului (51) - Raportele antebrațului (51) - Raportele mâinii (54) - Raportele membrului inferior, costura pelviană (54) - Raportele piciorului (54) - Raportele genului (55) - Raportele piciorului (55).</p>	
Craniul și formele exterioare ale capului	60
<p>Relieful craniului cu formele exterioare nu pot fi considerate ca repere caracteristice, - Studiul anatomiei și studiul antropologic al craniului, - Anatomia artistică: ambele arhitectură și modelajul craniului, - Structura craniului și sensul antropologic (67) - Datele principale ale morfologiei craniului (68) - Funcțiunea craniului (70) - Studiul tipurilor craniene (diferența inteligentă caracteristică individuală ale craniului, Metoda de descriere: caracterizare descriptivă (71) - Metoda metrică: măsurare craniometrică (74) - Funcțiunile craniului (75) - Analiza elementelor vizibile ale craniului și ale feței (76) - Culoa craniului (77) - Tipuri de crani după raportul lungime-lățime și celui craniului, - Tipuri după raportul lungime înălțime și lungime lățime și celui, - Forma părții anterioare și posterioare și celui craniului - Maxilarul facial (78) Tipuri de crani după raportul înălțime-lățime și craniului facial - Înălțimea craniului facial: unghiurile profilului feței - Treptele, relieful în plan sagital și frontal - Forma dinților: arbuștii și aperturii posterioare - Mandibula - Asimetria craniului (80) - Craniul masculin și feminin (87) - Caracterizarea craniului și schițelele frontale și profilele feței (88).</p>	

Studiul comparativ al relațiilor craniului cu formele exterioare; metode – Lucrarea lui Obersteiner; Reconstituția feței după craniu; Importanța părții plantare – Creșterea înălțimii din pe lîna mentonă a capului – Formele oblonge și formele ovale – Relațiile dintre nasul mare și cartilajimea – Forma gâtii și articulația cîrmare și dinare – Forma dinărilor în artă și forma glabrată; Studiul morfologic al capului (102) – Metoda descriptivă, metoda metrică; Partea inferioară metrică; principiile dinare (103) – Tipuri de cap, după înălțimea vertebrelor cervicale și vertebra transversoală – Înălțimea faței și tipurile de față – Înălțimii supra-orbitale și supra-mandibulare și forma de ansamblu a mandibulei inferioare – Înălțimea craniului facial și forma părții superioare a capului – Prevalența verticalității și orizontalității a capului – Înălțimea profilului feței; profilare, reliefare – Forma nasului și rînilă situ în vîntul figurii.

Proprietățile capului văzute din artă (104)

Metodele artistice de proporzionare a capului înălțimii sau tip de vedere și proiecta prezentei părții pentru desen – Capul și lîna unitate de măsură a corpului – Proprietățile capului în lucrările și Dider – Sistemul lui Gottfried Schönerer.

Proprietățile corpului

Proprietățile scheletului proporzionat artistic – Osteometria – Compararea membrilor laterali etc și cu talia – Proprietățile scheletului în lucrarea lui Weber – Metoda antropologică bazată pe măsurătorile făcute pe via și abstracțiile fundamentale studiului proporzțiilor în știința artistică – Biometria; principiile măsurii geometrice ale corpului (105) – Compararea segmentelor corpului laterale etc și cu talia, înălțimii, schemele proporționale.

Regula proporzionării corpului (107)

Talita medie și arcele influențând modul de proporzionare a corpului – Raportul dintre segmentul superior al capului pentru statură și măsurile inferioare, la măsurările înalte și scunde – Raportul înălțimii cu măsurile inferioare – Tangenta lui J. D. Pascal; Regula proporzionării taliei; constanța lungimii trunchiului, variabilitatea lungimii membrilor inferioare – Proprietățile transversoale ale trunchiului din de măsurare influențate de talie – Compararea dimensiunilor transversoale ale trunchiului – Înălțimii înalte și scunde; înălțimea asupra formei absolute corpului inferior – Dimensiunile transversoale ale trunchiului și variabilitatea arcele de proporție.

Proprietățile articulare (111)

Membrul superior; Compararea membrului superior cu trunchiul și membrul inferior; Corelația lungimii membrului superior cu talia – Raportarea lungimii segmentelor membrului superior la trunchi și membrul inferior, lungimii, înălțimii – Proprietățile segmentelor membrului superior – Proprietățile inferioare ale taliei – Amplasarea – Proprietățile membrului inferior (112) – Compararea membrului inferior cu trunchiul, formă corpului mareșculele, înălțimii și măsurimile – Proprietățile segmentelor membrului inferior – Proprietățile inferioare ale genunchiului; comparație cu talia – Regula proporzionării corpului – Cazarea lui Schönerer-Pitbach (113) – Aplicația cazarea Schönerer-Pitbach în analiza proporzțiilor unei caște – Valoarea relativă a corelațiilor articulare de cazarea Schönerer-Pitbach și a regulei proporzionării taliei.

Modificările proporzțiilor în timpul creșterii (120)

Vârsta și corelațiile proporționale – Creșterea taliei; curba creșterii, ritmul creșterii – Proprietățile vîrstei; ritmul creșterii segmentelor corpului – Relația analize a trunchiului față de membrul superior – Relația lungime a membrului superior – Relația înălțimii a capului în timpul creșterii.

Proprietățile corpului văzute din artă

Unitatea de măsură a proporzțiilor artistice; variabilitatea sistemului de măsurimii și de relații articulare de cazarea artistice – Valoarea corelațiilor artistice în forma datelor artistice – Proporzțiile în artă artistică generală; Polyelet, Lyssy (125) – Cazarea lui Vitruvius (126) – Cazarea lui Leonardo da Vinci (127) – Alinațiile lui Leonardo asupra proporzțiilor – Dider (128); curba a II și a măsurimii înălțimii („Proporzionările”) – De la

Figuri similare la figuri proporționale înălțimilor și tipuri de proporționare - Casuarini din Desiderius Erasmus Schönerbach - Camera lui Juan Cozzatti (1388) - Camera lui Lorenzo (1395) - Cosentino Martini - Gerhard Schindler și tratatul asupra proprietăților „Polyhedra”, tratatul de cubocton (1408) - Camera înălțimilor alții - Camera Brinno - Casuarini structurii corpului de un an, corpul de 2 ani, corpul de 4 ani, înălțimile de 10 ani, înălțimile de 13 ani - Camera lui Heber (1411)

Proprietăți corpurilor și secțiunile de aur

144

Figurii secțiunii de aur, „Divina proporție”, „Secțiunea de aur” - Casuarini geometrice, bazate pe considerarea suprafețelor laterale și proprietăților secțiunii de aur: Deming - Th. Cook (147) - Casuarini bazate pe utilizarea suprafețelor de înălțimilor ale celorlalți în glaci în raportul secțiunii de aur, deplasându-se dinamic - Handberg și analiza arhitecturală Harvard (148) - Analiză la M. Ghika (158) - Pentagonul, pentagrama și secțiunea de aur (151) - Analiză fizică de Lucie Wolff-Bauer prin pentagon și pentagramă (151-152) - Structura pentagonală și treizeci secțiuni de aur în Nałaga - Valoarea rațională geometrice - Casuarini geometrice, una din seriele casuarinilor ideale.

TABELA ILUSTRATIILOR

155

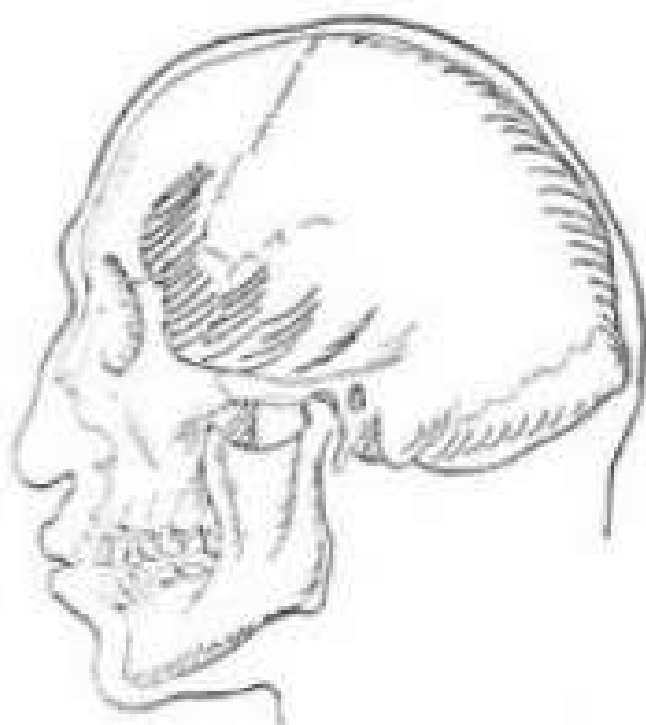

Fig. 128. Profil deshidratat al femeii lui - vârsta de 19 ani.

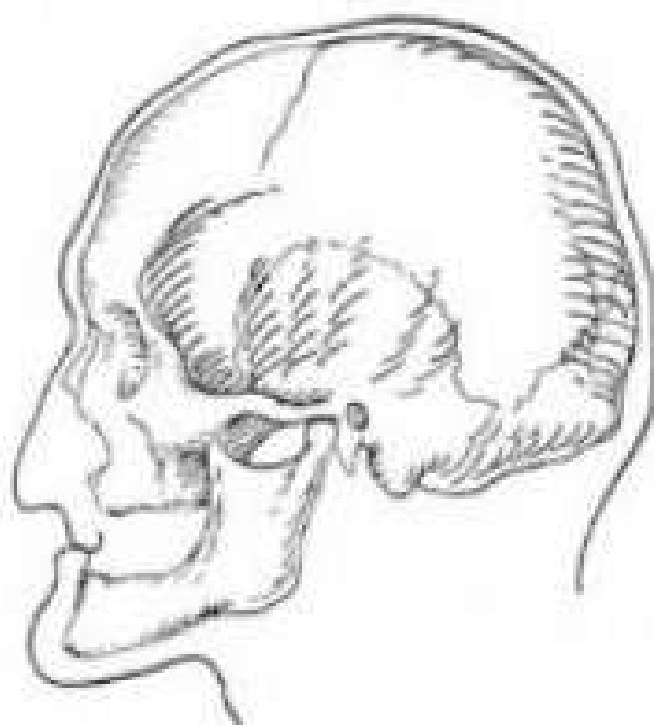

Fig. 129. Măscuța deshidratat, modelată înalt de craniul și fațetei maxilare - vârsta de 60 de ani (după G. Brantoni).

Forma aripii nazale și înălțimea vârfului nazal sunt date de înălțimea a două drepte, dintre care cea superioară prelungeste treimea inferioară a nasului nazal, iar cea inferioară prelungeste direcția spinei nazale. Linia de profil a nazului cartilajinos poate trece dinasupra sau dedesubtul liniei superioare de proiecție și are legătură cu caracterul conturului aperturii piriforme.

Forma profilului gâtii este stabilită de particularitățile morfologice ale arcadei alveolare și dentare (Fig. 130-132). Standardele grosimilor tenaturilor mai arată o creștere a dimensiunilor în regiunea gâtii și barbii.

Pentru regiunea orbitului este important de stabilit forma pleoapelor precum și forma și înclinarea oriculiului palpebral.

Forma pleoapelor superioare este influențată de unghiul saturei frunte-malar și de apofiza frontală a malarului. Dacă unghiul este pronunțat, pleoapa este ridicată. Dacă relieful apofizei este mare și rotund, pleoapa este groasă, iar când aceasta este plată și cu marginea subțire, pleoapa este mai subțire.

Forma deschiderii palpebrale este stabilită de forma porțiunii tarsale a pleoapelor, iar înclinata este dată de înălțimea la care se inserază pe marginea orbitalei ligamentele tarsale extern și intern. Anul deschiderii este foarte puțin înclinat spre interioru la europeni. Ligamentul tarsal extern se prinde dedesubtul vârfului

fruntei malare în porțiunea externă a orbitei, iar ligamentul tarsal intern în porțiunea internă a circumferinței alungită de creasta lacrimala a malarului.

Cu scopul stabilirii distanței dintre craniu și părțile moi s-a construit linia a etapă în analiza fizionomiei.

Rămâne a se stabili pe via repeterea măsurătorilor, diametrilor, și înclinările cele mai importante, coordonând relațiile formelor scheletice și formelor exterioare pentru înțelegerea fizionomiei ca un produs al participării convergente a celor două categorii de forme.

Ca și pentru craniu, metoda observației directe sau metoda măsurătorilor fizionomice o serie de puncte proximale după un sistem unitar (Fig. 136-137).

Cele mai multe date arătate convergențiale punctele maxime cunoscute. Unghiurile pentru puncta cunoscute de obicei cu punctele craniului și se stabilesc în arcul facial, pe suprafața părții moi: Glabella, Mezigon, Yrion, Epicanthion, Irim, Frontosupradiale, Frons, Nasalis, Prothion, Gnaton, Zygion, Gnaton. La craniu se adaugă o serie de puncte separate sau o coordonată directă cu punctele fizionomice în studiul craniului.

Trășion, gura, punctul de înălțare al parului pe fruntea dreaptă. Este un punct cu relief clar, legat de prezența parului și caracterizat în mod special cu fruntea sa înălțată. Trășionul are o proiecție înaltă și înclinată în sus, iar relieful este stabilizat cu ajutorul lui înălțarea „Juncionului” a frunții.

Punctul Trășion (I) se găsește în intersecția unei tangente la marginea inferioară și superioară a frunții. Este situat înaintea și aproximativ la aceeași înălțime cu punctul craniului, Trășion.

Punctul înălțare este un punct de pe linia mediană, situat în unghiul superior al suprafeței nazale și foarte pronunțat. Este situat

Înălțime și deplasamentul punctului nazo-orbital de care îl desparte greutatea lui este variabilă a lui.

Proiecțiile (punct) nazo-punctul cel mai proximal al labiei inferioare și orbitarează este variabil.

Simetrii față de planul vertical înălțimea înălțimii pe linia mediana.

Proiecții orizontale puncte nazale și cu mai multe puncte: labiale superioare și inferioare, orbitare pe linia mediana, în înălțimile cu tangentele la punctul cel mai înalt și cel mai coborât al curbei din față al (Cristei) (12), punctul de înălțime maxim al buzei superioare și inferioare.

Construcțiile față de planul vertical față de înălțimile și proiecții superioare și inferioare (distorsiuni cuneiforme) (construcții).

Construcții față de planul vertical față de înălțimile maxime și minime:

Orbitare (și) față de planul cel mai înalt al marginii orbitare inferioare în construcția rapidă și precisă.

Nazo (și) față de punctele cel mai înalt și cel puțin nazale.

Proiecții orizontale puncte parietale laterale și cu alte puncte cel mai înalt și cel puțin superioare (Superioritate față) punctul cel mai înalt al labiei inferioare (Inferioritate față) punctul cel mai proximal nazo-punctul (Proximare față) punctul inferior superioare și inferioare (Distorsiune superioare și inferioare) punctul inferior inferioare (Distorsiune inferioară și punctul cel mai înalt pe distorsiune cu cuneiforme punctele de inserție la înălțimile lor punctele (Proximare) (și).

Studiul dimensiunilor și proporțiilor, precum și studiul (construcții și înălțimile profilului înainte: superioare, inferioare și nasul și unghiul nasului față de planul vertical, adaptarea la construcția înainte în construcție (Fig. 126-128).

Construcțiile, ca și construcțiile, construcții observate înainte și față de punctele care sunt la punctele principale și punctele secundare.

Studiul înainte punctele care sunt la punctele principale și secundare înainte:

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme și

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Inălțimile maxime și minime în construcția înainte, față de punctele.

Proiecții orizontale față de planul vertical și față de punctele principale și secundare înainte:

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Distorsiuni nazale-puncte (labiale) cuneiforme

Studiul dimensiunilor înainte ale capului are caracteristici ca și cele cuneiforme, formele exterioare sunt mai înălțimile punctele cuneiforme.

În ceea ce privește dimensiunile de construcție, acestea depind în primul rând de construcția înainte. În cifre absolute, acestea sunt mai mari și mai mici, dar cel mai mare și cel mai mic. De asemenea, în toate grupurile umane, femeile au capul mai mic decât bărbații. Relația la talie însă se constată de regulă că acestea

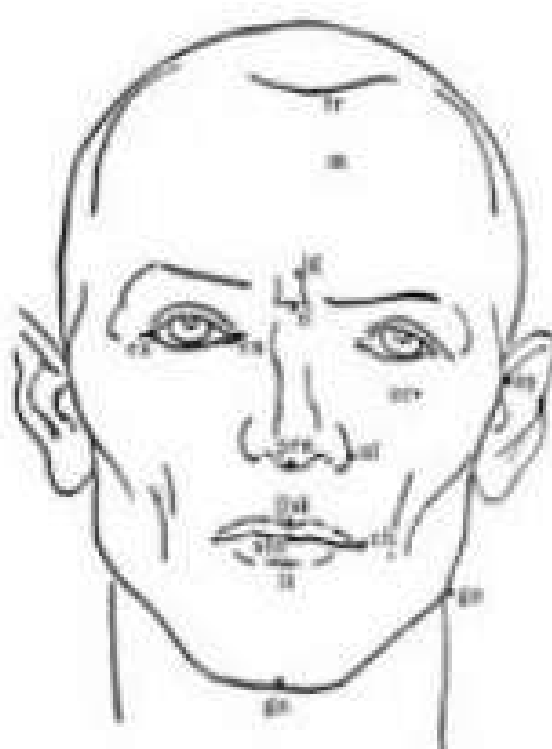

Fig. 126. Principalele puncte cuneiforme: n = Nasul; a = Alina; b = Bucura; c = Cuneiforme; d = Distorsiune; e = Nasul; f = Nasul; g = Nasul; h = Nasul; i = Nasul; j = Nasul; k = Nasul; l = Nasul; m = Nasul; n = Nasul; o = Nasul; p = Nasul; q = Nasul; r = Nasul; s = Nasul; t = Nasul; u = Nasul; v = Nasul; w = Nasul; x = Nasul; y = Nasul; z = Nasul.

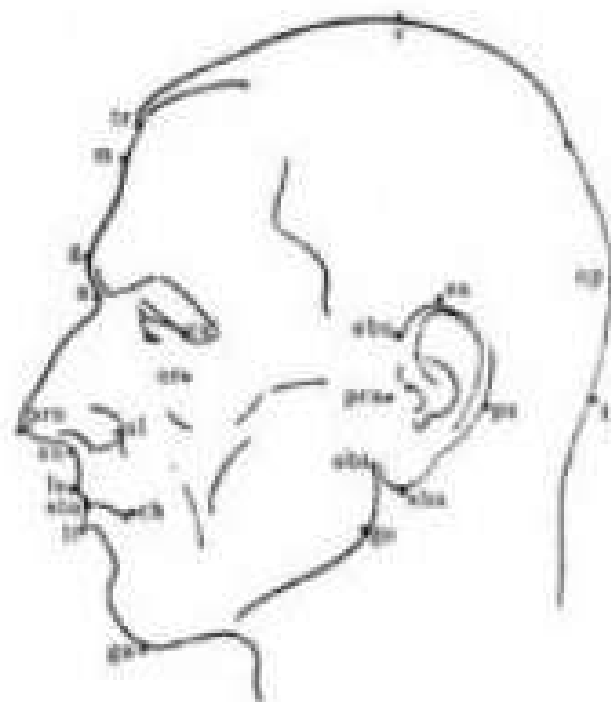

Fig. 127. n = Nasul; a = Alina; b = Bucura; c = Cuneiforme; d = Distorsiune; e = Nasul; f = Nasul; g = Nasul; h = Nasul; i = Nasul; j = Nasul; k = Nasul; l = Nasul; m = Nasul; n = Nasul; o = Nasul; p = Nasul; q = Nasul; r = Nasul; s = Nasul; t = Nasul; u = Nasul; v = Nasul; w = Nasul; x = Nasul; y = Nasul; z = Nasul.

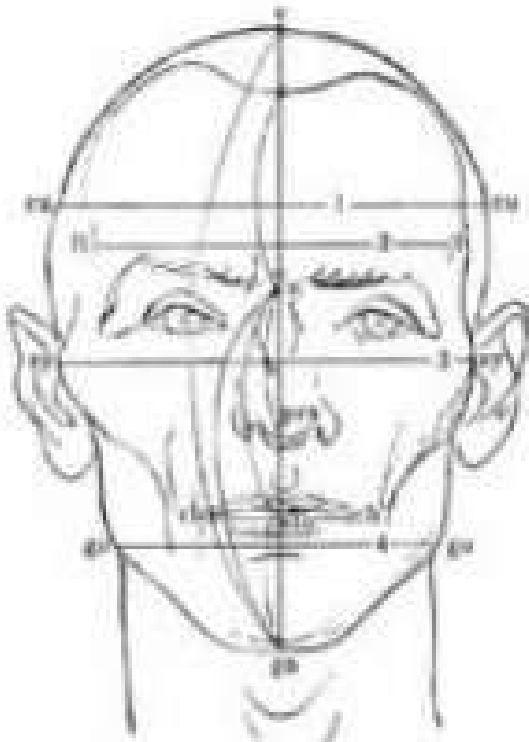

Fig. 139 1 Diametrul vertical maxim al capului; 2 Diametrul frontal superior; 3 Diametrul frontal inferior; 4 Diametrul bucal; 5 Diametrul mandibular; a-b = înălțimea fizionomică a feței; a-b₁ = înălțimea morfologică a feței; a-a₁ = înălțimea front superior; a-a₂ = înălțimea front inferior; a-a₃ = înălțimea frontală; a-a₄ = înălțimea maxilară; a-a₅ = înălțimea mandibulară; a-a₆ = înălțimea maxilară și a-a₇ = înălțimea gâtului.

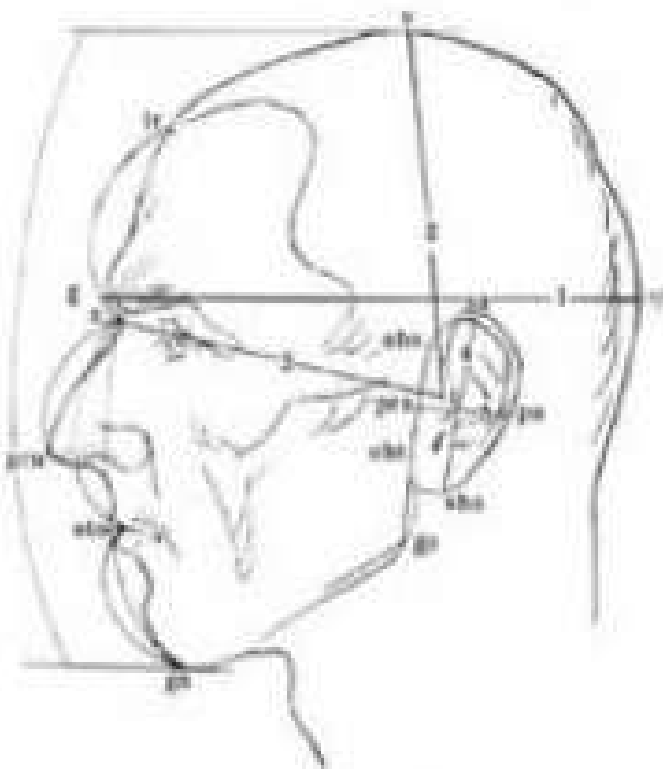

Fig. 138 1 Diametrul antero-posterior; 2 Înălțimea capului; 3 Proeminența frontală; 4 Lungimea urechii; 5 Lățimea urechii; a-b = înălțimea maxilară și a-b₁ = lățimea gâtului.

cu talia mică au capul relativ mai mare și invers, cei cu talia înaltă au capul relativ mai mic.

În ceea ce privește variabilitatea proporțiilor dimensiunilor intrinseci ale simț, s-au observat aceleorași regulați pe care le arată variabilitatea dimensiunilor craniene, deoarece detaliile partilor mici ale capului nu au o variație independentă, ci o variație de același semn cu formele craniene. Reliefurile puternice ale suprafețelor craniene sînt însoțite de tenacități mai mari, iar reliefurile atenuate sînt însoțite de tenacități mai mici.

Raportul între dimensiunile capului și comparația lor în capete diferite se stabilesc prin aceeași metodă a indicilor.

Indicele cefalic este raportul aritmetic al diametrului transvers, către cel antero-posterior. După aceasta, capetele văzute în normă verticală se împart în capete scunde și late (brachicefale), mijlocii (mesencefale) și lungi și înguste (dolicocefale).

Indicele vertico-longitudinal exprimă forma capului văzută lateral. După valoarea mai mică sau mai mare a acestuia indicilor, capetele se împart în capete joase (brachicefale), capete mijlocii (mesencefale) și înalte (diproscefale) (fig. 142 A, B).

Indicele vertico-longitudinal al capului utilizează ca diametru vertical înălțimea verticală a porțiunii craniene a capului, măsurată de la conductul auditiv extern.

Forma capului văzut posterior prin norma occipitală este fixată prin indicele vertico-transversal. După aceasta, capetele se împart în joase (brachicefale), mijlocii (mesencefale) și înalte (acrocefale).

Termenul de înalt sau jos poartă denotații diferite pentru norma laterală și occipitală, deoarece nu au aceeași semnificație pentru cele două categorii de indexi. Același cap poate fi jos în raport cu lungimea, însă înalt în raport cu lățimea. De aceea, în lipsa termenilor speciali, trebuie indicată norma pentru care capul apare înalt sau jos.

În ceea ce privește raportul dimensiunilor feței, comparația lungimii cu lățimea duce la stabilirea triunghiului facial, după care fețele au fost împărțite în late și joase (brachiprosope), mijlocii (mesoprosope) și înalte și strînte (leptoprosope) (fig. 140-141). În acest fel, diametrul înălțimii este distanța nasou-gușon sau înălțimea morfologică a feței. Aspectul feței este însă influențat și de înălțimea frontală care este măsurată în înălțimea fizionomică a feței măsurată de la trichion la gușon. Metoda artistică a împărțirii acestei lungimi în trei segmente arată mai bine proporționarea celor trei etape ale feței.

Asupra formei de ansamblu a conturului feței, văzută anterior, ne informează indexii jugo-frontal și jugo-mandibular. Diferențele mari ale diametrelor indică forme oculare, iar diferențele mici forme pătrate ale feței.

Raportul dintre lățimea craniană și lățimea feței, fixat de mărimea crano-facială, arată conturul părții superioare a capului.

Se constată, de regulă, asocierea fețelor late cu craniile late și a fețelor lungi cu craniile înguste. Craniile înalte sînt însoțite de față scurtă, iar cele înguste sînt joase și lungi, raporturi care arată și aspectul din profil al capului pentru aceeași asociere dintre față și craniu.

O bună caracterizare a formelor feței o dă profilarea sa verticală și orizontală. Forma profilului vertical al capului se poate obține prin metoda construirii schemei generale a conturului său lateral cu ajutorul punctelor: epistocranian, vertex, trichion, glabella, pronasale și gnathion, pentru orientarea pe orizontală unei urechi. Se utilizează astfel același procedeu după care un desenator cauta figura geometrică de ansamblu în care se înscriu formele caracteristice ale capului. În acest mod formele simplificate sînt și mai ușor comparabile (fig. 142 A, B).

Profilul feței se analizează mai precis stabilitățile înclinată a feței superioare printr-o perpendiculară trichion sau nasion pe orizontală ochi-urechi și energia de profilare față de linia trichion-pronasale. Inclinarea feței inferioare se poate aprecia ușor față de verticală nasion sau subnasale (fig. 143 A, B).

Inclinarea și profilarea sînt două caractere care pot să nu fie concordante, în sensul că pot exista inclinații mari și profilări reduse și profilări mari pentru inclinații mici.

Constatăm apoi, ca și la craniu, profiluri cu un parcurs liniilor al liniei, în cazul reliefulilor atenuate, și profiluri a căror linie cu similitudini accentuate arată reliefula puternică și concordantă a formelor craniene și a formelor moi.

Prominența glabei, scobitura nazală, proeminența bărbii stabilesc caracterul reliefului, în timp ce profilarea este legată strîns de energia de înălțare a nazului osos și cartilajinos, accentuată însoțit în viața matură profil de pasare printr-un profil în retrograd al feței inferioare.

Prin corelarea cu formele generale ale feței, nasalul constituie un element stilistic de prim-ordin al fațonului. Forma sa și lățimea sa este exprimată prin înălțimea nazal (raportul conturului al lățimii față de înălțime). După acest indice, nasurile sînt clasate în subțiri și înalte (septorale), mijlocii (mezorale) și late și scurte (chamaerine).

A treia dimensiune, profunzimea, este corelată cu celelalte două, arătînd modificări proporționale care duc la menținerea volumului constant al conținutului respirator. Subțiritatea nazului este compensată prin creșterea înălțimii și profunzimii, în timp ce creșterea lățimii aduce diminuarea înălțimii și profunzimii. S-a afirmat chiar existența unei corelații a înălțimii nazal cu statură constructivă corporală, constatîndu-se

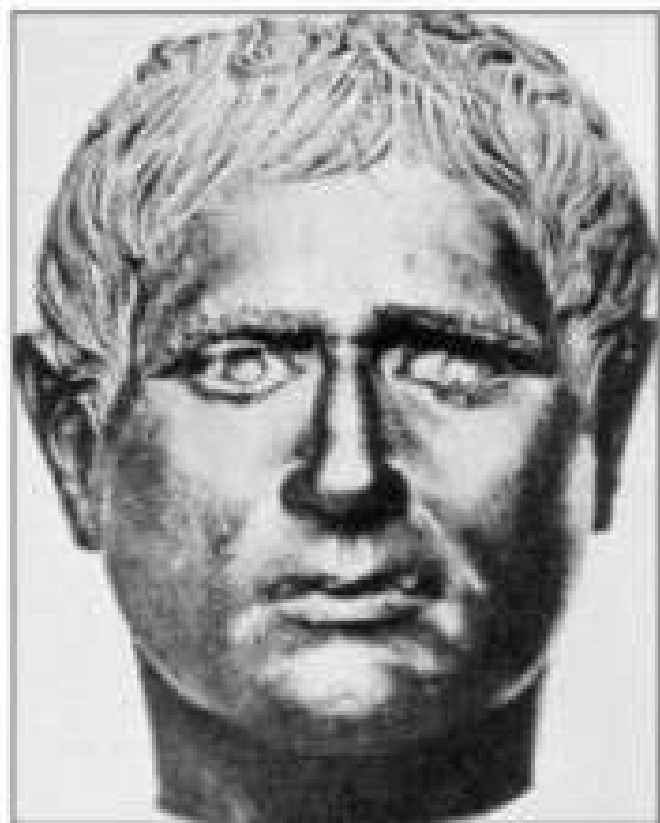

Fig. 142. Fața largă. Desenul din natură, desenul nr. 12.620.
Ilin Florea VII (1), 10.10000.

Fig. 143. Fața îngustă. Masca portat, opera republicană
Ilin Florea VII (1), 10.10000.

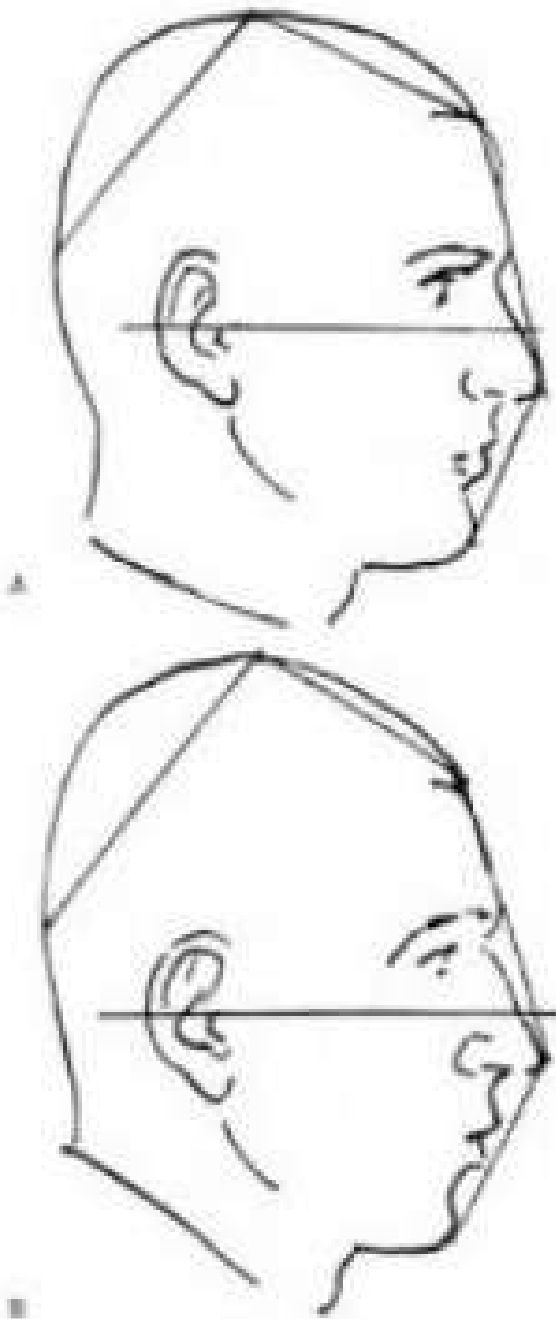

Fig. 142. Analiza profilului vertical al capului cu aspectul orbilor indicat de E. Manin. A. Forma retroclivă; B. Forma hiperclivă.

asocierea formelor leptorine cu formele corporale înalte (leptosome) și a celor chamaectice cu formele corporale late (pachosome).

Pentru studiul de detaliu al profilului vertical al feței a mai fost întrebuintată în antropologie înca o metodă metrică (Mollison și Platner), care este analogă cu procedeele plastice obișnuite de analiză ale unui costur. Ea constă în raportarea unei serii de puncte ale profilului la o verticală coborâtă de la glabella și o orizontală trecând prin ciliostacion (fig. 144).

Pentru feța văzută în răsărit este importantă profilarea planșii orbitale față de planul orizontal,

forma bazei mandibulei și ridicarea sa deasupra planșii orbitale.

Profilarea orizontală dictată de înclinarea frontală a mandibulei și forma maxilarului este mult influențată de tensiunile moi ale feței, variabile cu vîrsta și starea de nutriție a individului. Rotunjimea obrazului la femei și copil accentuează frontalitatea feței. Forma bazei mandibulei este stabilită de forma aperturii pînărime, iar profilarea sa orizontală, de gradul înclinării verticale a porțiunii superioare a feței. Aspectul feței în răsărit, important în diferențierea formelor rasiale își păstrează aceeași valoare și pentru analiza și caracterizarea infățișărilor individuale în cadrul aceluși grup.

PROPORȚIILE CAPULUI VĂZUTE DE ARTISTI. Studiul morfologic al capului arată că cel mai important în variabilitatea infățișării îl dețin relațiile dimensionale sau proporționarea figurii, ceea ce face ca analiza filozofică și caracterizarea unei figuri să se spejindă în primul rînd pe analiza datelor metrice. Jucul tipologic foarte variat al formelor capului exprimat în funcție de raporturi dimensionale rămîne totuși o indicație schematică asupra formelor reale înfățișate de natură și lasă un teren larg analizei directe prin simțul de observație al ficcării corectelor.

Metoda artistică în stabilirea proporțiilor capului constă, ca și metoda metrică științifică, să capteze formele într-un sistem de relații dimensionale, înca, spre descriere de acuratețe, se bazează pe o valorificare estetică a formelor și tinde să devină o metodă de lucru simplă și ușor de aplicat în practica artistică.

Canuancile de proporționare ale capului, ca și cele ale corpului, legitimează un tip estetic și prescriu o metodă practică. Cu aceste puncte de vedere ele oscilează ceea ce este caracteristic și individual într-o figură și se apropie de o medie ideală statistică. În ceea ce privește tipul de frumusețe pe care îl stabilește canoanal, se poate constata că definiția lui dimensională nu este suficientă, deoarece în același sistem pot intra figuri cu aspecte destul de diferite.

Înfățișarea capului este folosită cu unitate de măsură a corpului în multe din canoanele moderne care, prin documentele artistice ale Renasterii, se leagă de tradiția Antichității.

Raportul înfățișarea capului - talie = 1/8 îl găsim pentru prima dată la Vitruvius, apoi la Cimabue și Leonardo da Vinci. Unul din elevii lui Leonardo, Lomazzo (1534-1600), întrebuintează ca unitate de măsură a corpului înfățișarea feței, pe care o proporționează cu talia după raportul 1/10 indicat de către Leonardo. Acest canoan, ca și canoanal mai vechi al lui Jean Cousin (1520-75), inspirat tot din sistemul de proporții al lui Vitruvius, folosește ca subdiviziune părțile înfățișării capului, multiple sau submultiple lui, considerînd înfățișarea capului împărțită în 4 părți

egale: porțiunea pînă la rîdăciua părului, fruntea, nasul și fata inferioară.

Figurile proportionale ale capului desenate de Leonardo da Vinci, urmărind mai deaproape natura, sînt mai puțin schematic și mai interesante în modul de a stabili raporturile dimensionale.

Într-unul din desenele colecției Windsor stabilite distanțele mari ale înălțimii feței și indică principalele egalități.

Într-un alt desen, aflat la Academia din Veneția, portretul aceluși egalități mari ale înălțimii, revine asupra proporțiilor capului cu precizie în diviziunile înălțimii și profunzimii și exprimă dimensiunile în raporturi ale înălțimii feței sau capului (fig. 140).

Desenul din Veneția corespunde întocmai cu adnotata unui alt desen de la Windsor din manuscrisele *Quaderni di Anatomia I-VI* indicînd cu foarte mică modificare aceleași raporturi, împreună cu altele care lipsesc pe desenul din Veneția (vezi legenda fig. 140).

În adnotările schițelor de cap din biblioteca Institutului Francez se găsesc următoarele raporturi interesante cu privire la proporțiile capului văzute din față: „Distanța de la marginea anterioară a unei urechi la alta este egală cu distanța de la sprînceana la buche (marginea inferioară).

Lățimea gurii la o față lăsată proporțională este egală cu distanța de la linia (despicăturii) gurii la marginea inferioară a bărbiei.

Fata formează un pătrat a căruia lățime este distanța între unghiurile externe ale ochilor, iar înălțimea, distanța de la marginea superioară a nasului, pînă la marginea inferioară a buzei inferioare (marginea superioară a bărbiei). Ceea ce rămîne dinădăpă și dedesubtul acestui pătrat formează înălțimea unui al pătrat de aceeași dimensiuni cu primul.” (Th. Lücke, *Leonardo da Vinci Tagebücher und Aufzeichnungen*, Leipzig, 1952)

Desele revineri asupra teoriei proporțiilor feței și unele variații ale lui Leonardo se explică prin greutatea de a găsi o regulă unică pentru marea varietate a formelor figuri.

În tratatul asupra picturii, Leonardo face următoarea reflecție asupra proporțiilor figuri: „Dacă natura ar fi făcut o singură regulă pentru forma membrilor, fețele tuturor oamenilor ar fi asemănătoare și nu s-ar mai putea distinge unele de altele; însă ea a variat atât de mult cele 5 părți ale feței, încît cu toate că a stabilit o regulă unică pentru proporționare, ea nu a umplut nici una în ceea ce privește calitatea, astfel

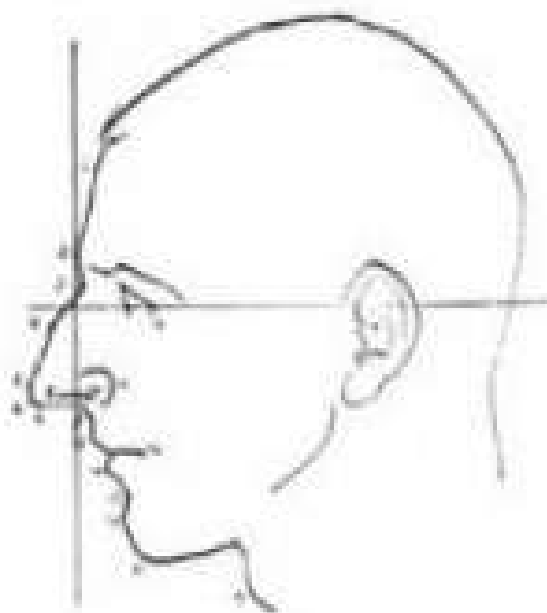
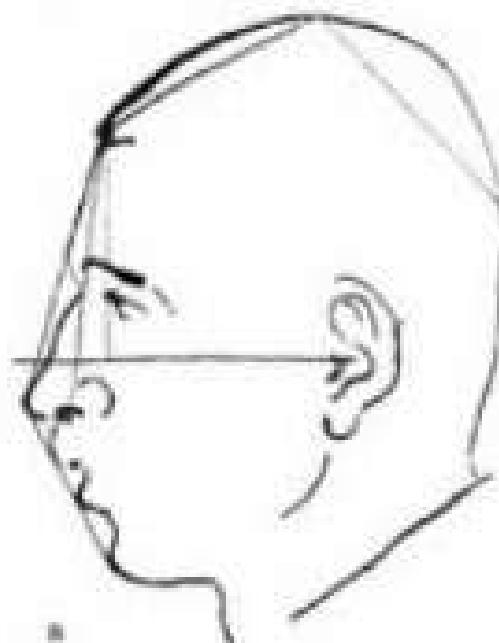
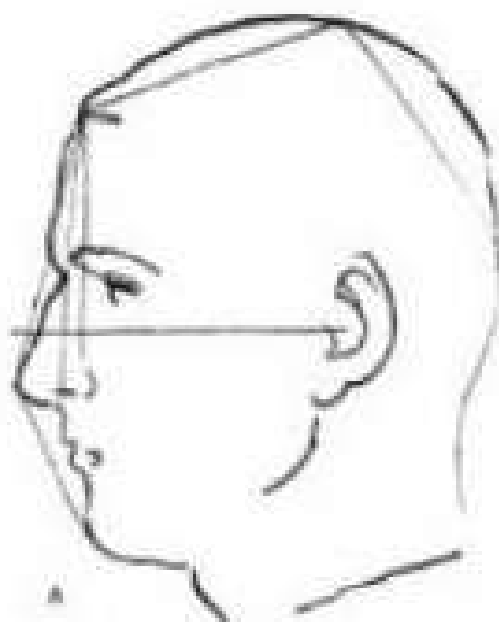

Fig. 140. A și B. În figura înălțimea superioară este raportată la înălțimea inferioară, iar raza de profilier la linia mediană parțială. (Vezi legenda)

Fig. 140. Analiza profilului înălțimii prin raportarea unei părți de proporție la o înălțime împărțită în două părți și la o linie verticală înălțimii prin punctul de construcție. (München și Paris, din viața lui Leonardo)